

Vtorek, četrtek in sobota izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k.
" pol leta 4 " — "
" četrt " 2 " 20 "

Po pošti:
za vse leto 10 g. — k.
" pol leta 5 " — "
" četrt " 2 " 60 "

Vredništvo in opravišтво je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

SLOVENSKI NAROD.

Oznaniła:

Za navadno tristopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " 2krat,
4 " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.

Za vsak tisek je plačati kolek (štempelj) za 30 kr.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo

Slovenci in Hrvati.

I.

J.—. S svojimi južnimi brati smo imeli pred zgotovljenim dualizmom ožjo dotiko. Pogostoma je njih novinarstvo naše razmere pretresovalo, in i mi smo z vso pozornostjo sledili politične dogodjaje na Hrvatskem in v Dalmaciji, ki je našim tužnim razmeram bolj podobna bila. Od dveh strani, od nemške in italijanske, grozi sovražnik našemu slovanstvu, našemu bitstvu. Tolažba in pomoč, če tudi samo moralna pomoč, nam je bila, da imamo na jugu stanje utrjeno, da se naslanjamo na varno Hrvatsko, po njem na drugo jugoslovanstvo, in tako pōtem iztoka na vse-slovanstvo. Rečeno je bilo v tem listu že večkrat, da ako bi te zaslonbe ne imeli, morali bi mi Slovenci v svojem težkem boji proti tisočletni krivici naglo omagati, da, boja bi niti pričeti ne bili mogli.

Po katastrofi l. 1866 je prišel Beust pa njegova „rešitev“ avstrijske monarhije.

Skovali so dualizem, in — od tedaj je, kakor ka bi bila stena potisnena med nas in naše južne brate, mi smo „cis“, oni so „trans“, eden za drugega smo „ausland“ in če časopis iz Hrvatskega dobimo, moramo en krajcar odškodovanja plačati, da je ono steno prolazil. Drug smo se družemu odtujili mnogo odviše nego je za bodočnost dobro.

Mnogo smo tega odtujenja bili sokrivi sami, ali prav za prav ne mi, ne narod slovenski, nego nekteri naši zastopniki, kterim smo odpustili samo, pa s amó toliko, kolikor so krivo pot pustili in kolikor je ne bodo več nastopili. Ko so v strmenje vse Slovenije slovenski poslanci l. 1867 za dualizem glasovali, bilo je, kakor znano mnogo Hrvatov v Ljubljani, ki so se vračali iz Postojne. Neveselo in tiho so zapustili glavno naše mesto, seboj noseč v domovino poročilo, da so slovenski politiki prvi pustili ono vzajemno stališče, ki smo ga imeli. Ta nevolja se je pokazala še jasneje

med izobraženo hrvatsko mladino, ki je po onem glasovanju in po glasovitem Svetčevem zagovarjanju v enem slov. listov stavila one naše poslance v eno vrsto s svojimi magjaroni; bolelo nas je to slišati, ali ni bilo brez opravičenja.

Oponiral je pri nas doma tačas tudi „Slov. Nar.“ in, kakor kaže zadnja adresa kranjskega deželnega zbora, s tacim vsepom, da sme ponosen biti.

Hrvatje so se doma držali še. A prišel je energični graščak iz Šišljavic, nemški naseljenec v Hrvatski, slavni Rauch. Boj poštenega hrvatskega narodnjaštva z Rauchovo korupcijo se je začel. Slovenski domoljubi so z zaupanjem v moralno moč hrvatskega naroda, in z vročimi željami gledali na jug; videlo se jim je nemogoče, da bi zmagala nepravda in magjarska laž. Leto 1848 in sabor, ki je bil sklenil znani članec 42. — bila sta nam še preživo v spominu. Dobro smo čutili, da je propad hrvatske narodne stranke neizmerno škodljivega vpljiva tudi za nas.

A upanje se nam ni izpolnilo. Rauch je postal Hrvatom Napoleon III. prav z vrednimi pomočki. Narodni Hrvatje so hodili v jako britko šolo, in imeli so do denšnjega dne sami s seboj in proti sovragu domačinu preobilo posla, kakor tudi mi. Prikazala se je na Hrvatskem stranka hlebobontstva, kakor smo mislili prej, da ni nikdar mogoče. Mi Slovenci smo imeli in vselej kazali najtopleje simpatije za hrvatsko opozicijo, ktera je hrabro stala za istino in pravdo, in ktera je — hvala bogu — denes bliže zmage, kakor je bilo soditi pred malo časom.

Vendar so nam naši rodoljubi — ne brez pravice — eno očitanje proti hrvatski narodni stranki t.j. proti njenim organom večkrat navajali. Mi smo svoje bralce vedno v dotiki z dogodki in s položajem na Hrvatskem obdržali, in tako gojili idejo vzajemnosti za bodočnost. „Pozor“ in potem „Zatočnik“ sta se vselej strašno malo ali celo nič brigala za nas, našo politiko, našo tugo in naš napredek. In vendar mislimo, da kot

prednja straža jugoslovanstva proti šireči se germanski raci nismo brez vse važnosti, kajti ako pademo mi, imajo Hrvati soseda, kterega jim mi, ki njega in njegovo orožje iz izkušnje poznamo, ne želimo. — Celo čudneži Starčevićjanci, ki ne poznajo Slovana, temuč samo Hrvata, počastili so nas enok po svoje, rekši, da smo „planinski Hrvati.“ Mi smo se sicer temu smijali, a rekli smo: dobro, gospodine Matok, pomozí tem „planinskim Hrvatom,“ ni nam lezeče na tem, kako nas zoveš, ako nas s svojim „pravom“ germanstva oteti pomoreš.

Dolgi molk o Slovencih je „Zatočnik“ od sobote 8. oktobra pretrgal in se mimogrede v članku, ki govori — o vojniški krajini, jako kratko izjavil, kako narodni Hrvatje o naši bodočnosti misle.

To izjavo in nekoliko o njej v enem prihodnjem članku.

Iz časopisja.

Pod naslovom „Nemčija in mi“ pretresajo „Narodni Listy“ kaj zanimivo denašnje stanje politiško. Oziraje se na nemškega letopisca meniha Vidukinda, ki je v 10. stoletji pisal: „Dolgo dobo so se v resnici bojevali z različno srečo Nemci za slavo in veliko a obširno gospodarjenje; — Slovani pa za svobodo in protinajhujšemu robstvu.“ Dan denes čez 900 let so te besede še resnične. Dan denes se Slovan bori proti sili unagjarski, laški, turški, osobito pa nemški, z duhom, peresom, mečem in besedo. Če pogledamo v Nemčijo, vidimo, kako je vzplamtil, da vpijanil vseh na Francoskem nemški narod, kako se veseli lastnega barbarstva, ki čez zapaljene vasi, požgana mesta, memo obešenih prebivalcev in posiljenih žensk, gazi francoski narod. Žalostneje, kakor vse te prigodbe, tužneje kakor divjanje nemške „soldatske“ nas poprime to, da izvzemši edinega Jakobi-ta

Listek.

Matica ilirska v Zagrebu.

—p. Že pred letom 1838. so bile v Varaždinu in Karlovcu narodne čitalnice, in v Križevcih narodna kazina; v Zagrebu pa, ležečem v sredini med temi mesti ni bilo tačas še nobenega takega ali enakega narodnega zavoda. Potreba se je pa vendar tudi v Zagrebu morala dosti živo razodevati, kajti inace ne bi bil grof Janko Drašković Trakoščanski povoda imel, inicijativo poprijeti, ter v namen utemeljenja narodne čitalnice dne 14. julija 1838 sklicati skupščino „domorodcev“ v Zagrebu. Vzpeh te skupščine je moral brez dvojbe jako povoljen biti, kajti malo časa potem najdemo v Zagrebu narodno čitalnico utemeljeno, ki se je pa časih tudi „učeno društvo“, „društvo za narodno prosveto“ in „znanstveno društvo“ imenovala.

Iz te čitalnice se je porodila pozneje Matica ilirska, iz Matice ilirske „akademija znanostih in umetnostih“, in ta je zopet povod dala, da se bo v Zagrebu vseučilišče osnovalo, ali prav za prav, da se je popolnjenjem pravoslovne akademije že snovati začelo. Jaz mislim tedaj, da ne bo odveč, če pri tej priložnosti tudi kaj malega o čitalnici povem. Denes to ni brez zanimivosti.

Stroški za stan, pohištvo, kurjavo, razsvetljavo,

plača za tajnika, za slugo, za časopise in knjige so bili proračunani na letnih 1000 fl., potrošila je pak čitalnica prvo leto samo 675 fl. 54 kr. sreb. Vsak ud čitalnice je plačeval letnega prineska 6 gold. Časopisi so bili prvo leto ti-le naročeni: 1) Ilirske narodne novine s prikldo „Danico ilirsko“; — 2) „Srbska novina“ iliti magazin za hudožestvo, knjižestvo i modo; — 3) „Beogradske srbske novine“; — 4) „Pražke novine s Českom včelom“; — 5) „Česke kwěty“; — 6) „Gazeta Lwowska“ s rozmaitoščami; — 7) „Séver-naja pčela“; — 8) Allgemeine (Augsb.) zeitung; — 9) Adler; — 10) Ost und West; — 11) Zeitschrift für österr. industrie und handel; — 12) Allgemeine Leipziger modezeitung mit blättern aus der gegenwart; — 13) Illyrisches blatt; — 14) Archiv für deutsche landwirtschaft; — 15) Hirnök; — 16) Gazzetta die Venecia; — 17) Agramer politische zeitung; — 18) Pesther tagblatt; — 19) Alliance litteraire; — 20) das ausland; in 21) Blätter für kunde der literatur.

Grof Drašković, ki se pri tadanjem slovstvenem in političnem gibanju povsod vodjo in mecenata kaže, stavlil je čitalnici celo svojo privatno knjižnico na razpolaganje. Prvi čitalničin tajnik je bil Vekoslav Babukić, denašnji profesor Zagrebške gimnazije.

Pod egido in nadzorništvom čitalnice so se začele nabirati starine za utemeljiti se imajoči narodni muzej, ki pa, žali bog, še denes, celih trideset let pozneje, ni

v redu, dasiravno na tem že dalj časa dovoljno število muzealnega osoblja dela in posluje. —

Zagrebška narodna čitalnica ni omejila svojega delokroga samo v vojnice stroge dušne zabave (o plesih, tombolah, petji, telovadbah in enakih telesnih poskočnicah, ki so pri slovenskih čitalnicah na dnevnem redu, ni nikjer ne duha ne sluha), ampak ona je svoj delokrog raztegnila tudi na povzdigo materijalnega narodnega blagostanja, posebno na povzdigo poljedeljstva in obrta. V to ime je razpisala 1) nagrado 40 cekinov za spisanje knjige: kako bi se dale na Hrvaškem suknane in usnarije vzdigniti, da ne bi domača volna in domače surove kože hodile v tuje tvornice, ter se iz njih kot sukno in izdelano usnje zopet nazaj v deželo vozile; — 2) nagrado 20 cekinov za delo, v kterem bi se o načinu razpravljalo: kako domačim vinom pot črez morje v tuje kraje odpreti, kajti obilnost vinstva, kakor se je v razpisu nagrade naročito reklo, „na puk, ki ga prekomérno tako rekuč trošiti mora, nečudoredno deluje“; — 3) nagrado 16 cekinov za popularno knjigo o poljedelstvu; — in 4) nagrado 15 cekinov za delce: kako bi se dala papirana napraviti, da ne bi domače prnje hodile v tuje tvornice, ampak da bi se doma papir iz njih delal. Vsa ta dela so morala biti „ilirskim“ jezikom pisana.

Kljubu tem za tadanje čase visokim nagradam, ni se našel ne en pisatelj, ki bi se bil za nje potrudil,

celi nemški narod nima niti besede graje proti tacemu postopanju, ampak čem dalje tem veselejši ploska svojim cesarom in gladiatorjem. Ko so že Napoleona in njegov rod uničili, svoj namen dosegli, ko jim Francozi kličejo: „Mi se nočemo vtikati v vaše zadeve, želimo vašo edinost, mi hočemo z vami v miru živeti kot svobodni narod pri svobodnem narodu“, čemu še Nemci nadaljuje vojno? Stari letopisec Vidukind odgovarja: — „za veliko in obširno gospodarjenje.“ Razširjenje nemškega gospodarstva, nemške države čez Elzas in Lotringijo, to je namen. „Kaj je na tem, pravi Bismark-ov organ, pogoltnili smo že toliko milijonov Slovanov, pa še ta dva milijona Francozov!“ Po Elzaciji in Lotringiji se bojo ti ljubeznivi sosedje začeli spominjati, na Česko in Moravsko. Kaderkoli se je pričel vzbujati nemški duh, vsegdar se je čulo „Česka mora biti naša, ali z dobrim ali s hudim. Tako je bilo l. 1848, tako 1866, ko jih je le francoska diplomacija prignala, da so šli od nas pa pri slovesu obetaje: „Pridemo zopet na Česko, pa ne pojdemo več proč...“ In v seверо-nemškem parlamentu so se poslanci čisto spominjali na krasno Česko ter dokazovali, da Čehi v narodnem in političnem obziru tako napredujejo, da je skrajni čas, ka se Nemčija vpré temu oživiljanju slovanskega duha in vzame Česki tla za ofenzivo, ktera si je pridobila. Denes nemški časniki brezozirno pišejo, kaka slast obhaja nemški nenasitljivi želodec na Česko in Moravo rekoč: „pod nikakoršno pogodbo ne sme Nemčija dopustiti, da bi te dežele pripadle Ruski ali drugi državi, ktera bi nastala na razvalinah Avstrije, Česka in Morava mora vsakim načinom spadati k Nemčiji!“ Tako odkrito nam povedo svoje namene. To nas ne osupne, ne ustraži in ne spravi ob pogum. Spominjamo se preživo junaških bojev Samo-ta, Zaboja, Beneša, Žižka, Prokopa, Podjebrada i. t. d., ki so odbijali divje napade teutonske in dan denes se spominja vsako dete, kako srčno so ljubili naši prededje domovino, narod in jezik svoj. Dan denes smo močnejši, bolj prebujeni in omikani, kakor kaderkoli, denes nas ne pogazite in ne germanizirate več. Mogočna Anglija ne more zatreti naroda irskega, a hvala Bogu mi smo močnejši in imamo srečnejše stanje, nego Irci. Da se bi tudi morali bojevati sami proti navalu nemškemu — kar pa ne verujemo — bote videli silo naroda s 5 milijoni še hujšo, kakor sedaj od Francozov, katerih je 36 milijonov. In če omagamo, podvrgli se bomo sili s tem prepričanjem v svojih srcih, da se na nas spominja in nas osvobodí — ostalo slovanstvo.

Dopisi.

—r—. Iz Ljubljane, 11. oktobra. [Izv. dop.] (Jury za razdelitev daril kranjske vrtnarje in zelenjavne razstave. — Nemško gledališče. — Avstrijsko finančno gospodarstvo.) Vaš cenjeni list je že poročal o razstavi sadja in zelenjave kranjskega vrtnarskega društva, dovolite, da jaz povem, kako so se delila darila. Jury je bila sestavljena razve gosp. Dežmana, ki se je za svoje lakirane žabe odpovedal državni svetinji in trdim tolarjem, iz samih izpostavljalcev, ki so sami prežali na darila n. pr. Malič, Lasnik itd. Jury se je zbrala pro forma na strelišči k oficijelni seji, da bi darila prisojevala — pa se je že poprej prav po domače porazumela pri „Rössel-nu“, kako naj se plen deli. Najhujše so se poganjali po srebrnih državnih svetinjah, katerih je bilo pa žalibože le — pet. Seja se začne, in ko je šlo za to, komu naj se prisvoji prvo darilo, pravi g. Malič, da pri tej točki ne bode glasoval in nato predlaga g. Lasnik, naj se prvo darilo pripozna g. Maliču — kar se je, kakor samo po sebi razumno, tudi zgodilo. Pri drugem darilu se je — kakor je bilo dogovorjeno — zdržal g. Lasnik, glasovanja in hvaležni g. Malič predlaga, da dobi drugo darilo g. Lasnik. In tako je šlo v božjem strahu naprej, kakor se bere v evangeliju: Abraham je rodil Izaka, Izak je rodil Jakoba itd., ali da v smislu „jury“ (!) govorimo: Lasnik predlaga Maliča, Malič predlaga Lasnika itd. Koliko vrednosti ima razsodba take „jury“, se lahko določi. Apropos! O 75 bažah jabelk in 33 bažah hrušek, ktere je razpostavil g. Malič se je pozneje zvedelo, da nekatere niso rastle na Maličevem vrtu, ampak blizu Gradca. Sapienti sat! — Nemško gledališče se je preteklo soboto obneslo z višjim škandalom. Predstavljal se je opera „Willem Tell“ pa tako, da je celó dr. Keesbacher v „Tagblatt-u“ vzkliknil: „Ne gledališče, ampak škandal!“ Ravnatelj, se je valed tega še tisti večer odpeljal na Dunaj loviti tenorista. Ali ga bo pač vjel? Nemške predstave se obiskujejo jako slabo, in že sedaj se govori, da ne bo dolgo trajalo. Morebiti previdi slednjič celó premudri gledališčni odbor, da je nemško gledališče le mogoče v zvezi s slovenskim, ali prav za prav le zadnje (slovensko) samo — posebno pa gotovo čez nekoliko mesecev, ko bo videlo kisle obraze krčmarjev in kavararjev. — Pred komaj 3 tedni je komisija za novačenje konj kupovala prav slabe mrhe po 200—225 gld. V soboto je pa poveljništvo tukajšnjega topniškega polka objavilo, da se bodo na sejmskem trgu na javni dražbi prodajali vojaški konji. Prejšnjim posestnikom konjev je dana prav lepa prilika, svoje sedaj dobro rejene konje po 30—50 gld. zopet rešiti.

Dobra kupčija za dotične! Kaj pravite pa Vi, ki davek plačujete?

Iz spodnje Rožne doline na Koroškem 11 okt. [Izv. dop.] (Nemška fužinska šola na slovenski Bistrici.) Ker sem pred nekaj leti večkrat prišel v slov. Bistrico zavoljo opravka pri fužinah, poznam mnogo prebivalcev tega kraja in sosebno pa nemškutarje. Sedaj ne zahajam sicer več v ta kraj, ker si drugod svoj kruh služim. Nameroma potujem nekega večera meseca oktobra skoz slov. Bistrico, ko me sreča nekaj otrok in me pozdravijo „gut Morgen“, na to pa nisem hotel nič odgovoriti, ker sem mislil, da me otroci za norca imajo, in neka žalost me je imela. Na to sem došel nekega kmeta in ga vprašam: Kako je to, da otroci tukaj ljudi nemški povzdravljajo? Kmet mi na to pove, da je v Bistrici sedaj nemška šola, da se mora, če je še tako narobe beseda le nemški govoriti in potem mi pripoveduje, od kod da je učitelj in kako se tukaj delavcem godi. Ravno to hočem slov. rodoljubom sedaj povedati. Ustanovila se je letos zraven farne šole nemška fužinska šola pod vodstvom gosp. fužinskega ravnatelja Kacetelna. Ta visoki gospod je sicer Slovan Moravec po rodu, ali kakor je navadno pri takih gospodih, ki dobre službe opravljajo, tako se tudi on sramuje našega toliko zaničevanega naroda in ko bi v njegovi oblasti bilo, slovenski narod zatreti, gotovo bi se bilo že zgodilo, pa kruh mu med nami Slovenci dobro diši, sicer bi bil že v Berlinu pobegnil. Zares vsmiljenja vredni so njegovi delavci, ktere ne samo materialno zatira ampak še tudi duševno, oni so tako rekoč njegovi sužnji. To je pač nemška kultura! Fužinski otroci, katerih je zelo veliko število, se v nemškem duhu v šoli izrežajo, nemške besede se jim v glavo vbijajo, kajti slovenski jezik „ist ja Bauernsprache“. Gorje temu, kateri bi svojega otroka v to šolo ne poslal, apage, službo bi zgubil! Obžalovanja vreden je gosp. učitelj, kateri mora gotovo toliko vedeti, da je tako podučevanje zoper vse pedagogične postavbe, in še celo zoper zdravo pamet, odpustiti se mora gosp. ravnatelju, kateri je seveda v pedagogiki peregrinus v Izraelu. Učitelj je bil poprej naroden, ali mastna služba je gosp. Valentiniču zadušila narodni duh in pedagogiki je figo pokazal, saj Slovencev ni treba v šolah pedagogično izrežati, „sollen bleiben bindische Tosten“. Dokler bodo Slovenci take duševne tlačitelje nad seboj imeli, jim je pot do omike zaprta, in ostanejo še vedno „bindische Trottel“. Gotovo žalostno za vse, ki se potegujejo za napredek slovenskega naroda.

Iz Hrvaškega, 12. oktobra. [Izv. dop.] Politična situacija pri nas je taka, kakoršna je bila, noben vetrič ne pihlja, nobena sapa ne vleče, molče o

kar je žalostno znamenje tadanje redko sejane narodne inteligencije. „Domorodci“ so spoznali, kaj je narodu potrebno bilo, tudi denarnih žrtev se niso bali, volja je bila zlata, ali — delavcev na narodnem polji ni bilo, tudi za dobro plačo ne. Sicer pa, če bi se denes gori navedene nagrade zopetovano razpisale, se tudi ne bi pisatelj našlo, ne pri Hrvatih, pa tudi ne pri Slovencih. Razpiši pa nagrado za kak roman, za kako pesem n. pr. in delavcev bo sila božja. Materijalne koristi treba je bolj negovati od seh mal, v tem pogledu je pri Hrvatih ravno kakor tudi pri Slovencih mnogo zamujenega.

Nadalje je delovala čitalnica na pomnoženje ljudskih šol, in na vpeljanje ilirskega jezika kot učni predmet v gimnazije. To se ve, da je na to samo v toliko delovati mogla, v kolikor je za tako delovanje prostora bilo v njenem delokrogu.

Iz vsega tega se vidi, da je bila Zagrebska čitalnica bolj odgojiven nego zabaven zavod. V njej so se sukali bolj uma svitli meči, nego plesalke pod pazuhami, kakor to biva v slovenskih čitalnicah.

V sednici čitalničnega starešinstva dne 7. marca 1839. se je sprožila prvokrat misel o osnovanji „Matice ilirske“, in sicer so se za njeno osnovo vzela pravila Matice česke v Pragi, in Matice arbske v Pešti v izgled. Izvolil se je izmed čitalničarjev poseben odbor, ki je to stvar resno v roke vzel. Ta odbor je potem skoro

deset let, kajti toliko časa je trebalo predno so se pravila Matice ilirske potrdila, pod firmo „Matice ilirske“ celo samostalno postopal, tako da je pozneje med njim in čitalnico, ki je mislila, da ta odbor pod njej stoji, do prav nepovoljnih in precej ostrih okresov prišlo, in da je nazadnje čitalnica ta odbor zavolj nevhogljivosti nasproti čitalničnim pravilom celo pri politični oblastnji tožila.

Od seh mal je težko iz čitalničnih zapisnikov določiti, ktero delovanje pripada čitalnici, in ktero Matici. Razmerje med njima je bilo res precej zmedeno. Kar bom v sledečem povedal, je brž ko ne vse, ali vsaj večja stran zasluga Matice in ne čitalnice. Zavolj tega se bom tudi posluževal nazivanja „Matice“, dasiravno bi pravilneje in točneje bilo, nazivati „čitalnico“, ker je čitalnica pravno obstojala, Matica ilirska pa še ne. Sicer je pa upravljajoči Matici odbor vse poslove tako obavljal, kakor da bi bila Matica pravila že odobrena in potrjena. Nazadnje so matičari v čitalnici celo merodajen vpliv zadobili in prav za prav le oni s čitalnico vladali, ne pa narobe čitalničari z Matico. Dne 17. junija 1850. se je vsem tem konec naredil s sklepom, da se ima čitalnica z Matico celo v eno telo združiti.

Matica ilirska je zaključila v sednici dne 15. decembra 1839. na leto vsaj 12 predstav v ilirskem jeziku na gledališče spraviti. Tudi glede na predstave v

ilirskem jeziku, je bila enako kakor pri razpisani nagrad, volja bolja nego zmožnost. Od kod igralce vzeti? ker jih nikjer ni bilo! Vendar je veljalo svetu pokazati, da je mogoče tudi v ilirskem jeziku dramatične igrokaze predstavljati, ter tako tiste predsodke premagati, ki so še tačas veliki del občinstva glede tega zajetega držali. Matica je pozvala tedaj leta 1840. z ne malim stroškom srbsko teatralno društvo iz Novega Sada v goste v Zagreb; in tako je bila Matica ilirska osnovenateljica prvih predstav v domačem jeziku na Zagrebškem gledališču.

Značajno za duh tadanjega časa je, da se v zapisnikih vseh Matičinih sej zmerom in povsod „na slogu in vzajemnost slovansko“ velik naglas polaga. Iz tega se vidi, kako so se nesloge bali, in jo za največjo nesrečo slovanstva imeli. Vsak predsedniški govor končuje se s stereotipnim refrénom: „živio naš otac kralj i naša majka konstitucija!“ — Iz zapisnikov, ki jih je pisatelj tega vse od prvega do zadnjega prebral, vidi se, kako plemenit, kako požrtvovalen duh je tačas navdajal vse merodajne kroge na Hrvaškem. Kam je vendar ta duh zginil! Kolika in kaka razlika med denes in tačas! Matica je brojila med svoje članove najodličnejše osebe iz meščanstva, duhovništva, vojništva in vse višje uradnike, posebno pa skoro vso aristokracijo. Tadanji bananamestnik (locumtenens), poznejši kardinal Haulik je bil Matičin pokrovitelj, v njem je imela možnega podpira-

burjah in nevihtah, ki bi za očiščenje na gnjile politične atmosfere tako potrebne bile! Mi ne moremo ne naprej ne nazaj. — Sicer je te dni, ne vem kolikokrat že, govorica šla, da bo Rauch šel zopet „rura sua exercere“, pa ta govorica se je, ne vem kolikokrat že, zopet za neresnično skazala. Rauch se že vsem strankam smili, ker ne more kot ban ne živeti ne umreti. Najvernejši njegovi pristaši, ki bi ga mogli podkrepiti, ter mu kakšen takšen političen modus vivendi tvoriti, se njemu nasproti čem dalje bolj indiferentne držé; — njegovi nasprotniki pa, ki bi ga mogli tako rekoč z mazincem strmoglaviti, ter tako njegovemu zloglasnemu banovanju konec narediti, tudi — skor bi rekel zlobno — oklevajo, ter se veselé, videti ga med zemljo in nebom plavati, kot igračico najmanjšega vetriča. Rauch denes druga ni, nego gumb na Andrašijevi suknji, ki samo na ene niti še visi, za rabo ni za nobeno več, samo za parado sem ter tje še. Andraši dobro vé za vse Rauchove lopovščine, pa ker v Rauchu vidi najzanesljivejšega zastopnika ideje magjarorsaga, je slep, ali dela se saj slepega za gadno Rauchovo pašovanje. Sicer pa dandenes Rauch kot ban, narodnej stranki več koristi nego škoduje.

Berba se je pri nas 10. t. m. začela, vina bo še precej, pa kisle bo. Kdor bo pozneje bral, in ker je lepo solnčno vreme, je res greh že zdaj iti z vinjekom in brento v trsje, ta zna dobiti kapljico, ki bo lanskej saj enaka. Žira je letos prav malo pri nas, preišči se bodo morali s kuruzo pitati, kar jim bo ceno precej vzdignilo. Sicer je pa letos pri nas vsega dosta. Za otavo se je svet že bal, ker je zavolj vedno deževnega vremena ni bilo mogoče spravljati. Vreme se je pa še ob pravem času spreobrnilo, in otave se je toliko nakosilo, da že več let ne toliko. Koruze je v izobilji, hajdine precej, zelje debelo in trdoglavno, kakor morebiti že dvadeset let ne, o krompirji se sicer čuje, da gnjuje, drugačje pa lep, debel. Izmed sadja so bile letos jabelke in slive najbolj rodne.

Is Dunaja, 13. okt. [Izv. dop.] Na vsej Evropi Nemci v tej vojni, kakor zdaj divja prav po Atilovo proti francoskemu narodu, nimajo prijateljev, razen Angležev. Samó teh novinarstvo jih je podpiralo. A Nemci jim tega ne vračajo s hvaležnostjo. Ker so v svobodni Angliji nekteri fabrikanti s trgovino pušk in streliva na Francosko kupčijo naredili, kakor jim svobodna postava dopušča, grozi se jim Bismark. Eden največjih tukajšnjih časopisov ve povedati, zakaj Angleži ne želé miru in zakaj ne prepovedajo pušk voziti v Francosko, dasi simpatizira njih časopisje z Nemci. Bismark ima z Rusijo skriven dogovor po končani vojni (s severno Ameriko vred?) še Angleže ponižati.

telja. Brez obotavljanja je izdal okrožnico na vse njemu podložne oblasti, v kateri se oficijelno poziva na nabiranje dobrovoljnih prineskov za zidanje narodnega gledišča v Zagrebu. Denes pod banom baronom Rauchom, bi se preje vse drugo iz njega iztisniti dalo, nego taka okrožnica.

Matica ilirska je slavila in odlikovala s svojim priznavanjem može tudi izven Hrvaške in Slavonije, ki so se glede „javne obrane naroda našega slavjanskoga uobče, a ilirskoga napose proti krivičnim naartanjem neprijateljah naših“ zaslužne storili. In tako priznanje od strane Matice ilirske je bilo tačas zelo častno. Matica ilirska se je čestila kakor nekdanj Geruzija v starih Atenah. Med odlikovanimi možmi se imenujeta v Matičinih zapisnikih najbolj pogosto dr. Dragutin Rumi profesor v Ostrogonu in dr. Ivan Čaplovič.

Posebno zaslugo ima Matica ilirska glede izdavanja starih Dubrovniških pesnikov, ali kakor se je tačas reklo „ilirskih klasikov“. Matica ilirska je zadobila v slovstvenih zadevah tolik vpljiv, da so tadanj pisatelji prostovoljno jej svoja rokopisna dela v razsojo pošiljali, ter na razpolaganje stavili.

Vsak matičar je bil moralno obvezan vsaj en istis vsake v ilirskem jeziku izdane knjige kupiti, sicer so se pa, če je treba bilo, prineski za raznovrstne domorodne namene kakor davek na poedine matičare razdeljevali.

(Konec prih.)

Verjetno se to ne glasi prav, nemogoče pa ni že nič.

Zdaj ko se je ministerstvo z neposrednimi volitvami poboljšalo k starim ničevim načelom, začenjajo se zopet stari pripomočki, sosebno zatiranje časopisov. Denašnji „Vaterland“ je konfisciran zaradi uvodnega članka proti državnemu zboru, kakoršen je. Policija pa ni bila posebno marljiva, list je po mnogih kavnarh ostal in brali smo omenjeni pregrešni članek, ki je pa vseskozi pohleven. Po pravici šiba novoustanovljeni precej dobri federalistični list „Patriot“ naše vladalce, kterim pri vladanji ni pred očmi, da je treba večino prebivalstva zadovoljiti, ne pa ono dunajsko časopisje, ki je v rokah čisto trgovinskih tujih duš, ktere denes ono molijo, kar so včeraj klele.

Ker že o časopisji govorim še eno. Stara „Presse“ je zadnji čas vsa divja na Slované in še bolj pruska nego drugi listi. Vzrok temu je, da je iz Ljubljane znani „Laibacher-čni“ Isengrimm dr. Issleib s Koroškega culo pritresel in se pri tem listu do chef-redakterja popel.

Politični razgled.

Značajno za sedanjo avstrijsko vladu je vsakako, da so dandenes konfiskacije časnikov na dnevnem redu. Zdaj je konfisciran federalističen, zdaj centralističen list — dokaz, da sedanje ministerstvo sploh ne more slišati svobodne besede. Samo pri nas v Mariboru smo varni, ker naši čuvaji liste še le bero, ko jih je železnica že odpeljala proti jugu in severu. Je nam tudi prav!

Od ministerijalne strani se naznanja, da se delegacije snidejo 21. novembra v Pešti. Državni zbor bi torej za zdaj zboroval le kacic 14 dni (od 7. do 21. nov.), pa bi se imel sniti zopet januarja meseca, ker bodo delegacije komaj 4 tedne zborovale.

V českem taboru je po telegramih dunajskih novin nekaj needinosti, ki pa se bode dala poravnati. Fevdalci se za zdaj ne hoté udeleževati neposrednih volitev v državni zbor. Narodnjaki hoté voliti in oklicati listo kandidatov.

Najinteresantnejši narod v Avstriji so zdaj vsakako Poljaki. Slovani jim prigovarjajo, naj ostanejo Slovani, Nemci jih prosijo, naj se z njimi zvežejo proti Slovanom. — Poljaki pa hodijo pot neznačajnikov, ki računijo, kje bi jim več vrglo. Nenaravna zveza z Nemci jim gotovo ne bode več koristila, kakor dozdanje zveze pojiske; v slovanstvu je rešenje za Poljake, ali pa nikjer.

Videti je, kakor da bi hotelo francosko vojno brodovje zopet dati nek znak življenja od sebe. V nemških vodah so videli francoske ladije. Bil bi tudi že čas, da bi francoska marina pokazala, da je še na svetu.

Z bojišča so poročila Francozom vedno neugodnejša. Prusi so dobili po hudem boji Orleans v pest in s tem nove okraje, kjer si bodo iskali živeža, kterega so zadnje dni tako zelo pogrešali. Tako je tudi loarska armada vsaj moralno uničena in Prusom je pot odprta v Tours, kjer je kos francoske vlade. V kratkem bode vlada morala zapustiti Tours in bežati drugam — ped za pedjo francoske zemlje prihaja v tuje roke in vsak dan je manj upanja, da bi se mogla Francoska rešiti.

Angleške novine poročajo, da je Garibaldi prevzel zapoveljništvo vseh neregularnih čet francoskih.

Razne stvari.

* (Ljubljanski porotniki.) 13. t. m. so se pred porotno sodnijo v Ljubljani izrežali sledeči glavni porotniki: Golč Franc, Šemerl Nikolaj, Konšek Valent., Auer Jurij, Šlehter Karl, Terpine Fidelis, Riedl Flor., Dr. Poklukar Jos., Wurner Mih., Gnezda Ant., Schreyer Andr., Zagorec Jos., Dr. Costa, Reich Jos., Lasnik Peter, Strzelba Jos., Božič Karl, Schaffer Jos. Zittner Janez, Matevž Jožef, Pesjak Val., Pirkner Raimund, Pausin Alojz, Bernard Jožef, Dr. Pongratz, Žužek Stefan,

Ranth Mat., Dreo Aleks., Jenač Oto, Treun Matija, Stroj Miha, Česko Valent, Gvajc Ant. — in sledeči namestniki: Kotnik Ant., Kaiser Heint., Šantl Fr. sen., Fischer Gust., Leskovec Karl, Vovk Franc, Gallé Karl, Dr. Pfefferer, Ludwig Ferd. — Posebnega posla po stanji ljubljanskega časopisja menda ne bodo imeli, k večjemu če bi „Brencelj“ ktero rekel, ki bi g. drž. pravniku ali kacemu nemškutarju ne bila po volji.

* (Nekaj za g. Schönwetterja.) V vranjski davkarnici se zdaj že več nego 14 dni razvzrova nek vozal, ki se je pletel dolgo let. G. davkarski kontrolor Valentinčič je imenovan nekam za davkarja in bi bil moral že davno oditi na svoje mesto. V Vranjsko je tudi že pred 14 dnevi prišel njegov naslednik, a noče prevzeti posla, bajè ker so knjige v groznem neredu in ker neki tudi denarjev pomanjkuje. Iz Vranjskega se nam pišejo o g. davkarji Schauru in kontrolorju čudne stvari, kterih samo zato ne moremo tiskati, ker nimamo dokazov v rokah. Sledečemu klicaju pa vendar moramo odpreti prostore našega lista. Več posestnikov je podpisalo in nam poslalo dolgo pritožbo, v kateri med drugimi beremo: „V imenu davkeplačujočega ljudstva, ki ima vsakako pravico oster račun tirjati in od plačanih uradnikov zahtevati, da darujejo vestno vse svoje moči le svoji službi: želimo, da se v pomirjenje ljudstva po viši gosposki preiskuje naš davkarski urad. Najse nam izpriča ali je res, in kako se je zgodilo, da pri uradnih pismih hodi račun navskriž, neki celo na tisoče! Kako pride to, da se je dogodilo n. p. Čvan Tereziji, posestnici na Ločici, da nima v dačnih knjigah zapisano toliko, kolikor je plačala; kako da je g. Waida na Vranskem pred 6. leti dal dačne knjižice z denarji in še do sedaj ni bilo plačano; kako da so Fr. Dolinšku vzete knjige s pristavkom, da je neka pomota; kako je to, da je občina Grajska vas plačala eno leto večje priklade, nego jih je odbor sklenil? itd. itd. Mi zahtevamo, ka se davkarski urad očisti, in če bi bil le krivi sum, ki je preplovil ves okraj, razjasni! — Kajti ni mala reč, za ljudstvo najčutljivejša stran je denar, davek! — Nas sicer ne brigajo ogromni osebni dolgovi g. V., vprašamo pa: ali je varno takim ljudem denarje, blagajne v varstvo izročati, kteri še svoje lastne blagajne vračno vladati ne znajo?! — Ali ni to zapeljivo in nevarno? — ker je po vseh okoliščinah gotovo nekaj zmedenega pri davkarnici, ker se pri polaganji računa tako plete — — —, prašamo, ali se je reč naznanila višej gosposki? — Vest ne sme poznati potuhe! Kaj porekó k temu drugi uradniki, ki bi po priseženi zvestobi morali nad pravico čuvati?! — Se spominjamo, ka je nekdanj fronkar g. R. nekaj zapravlil in vrnil, pa je po ovadbi g. Valentinčiča čez leto le ob službo prišel!! — Ali zamore g. Schaur biti še dalje chef, če se pod njegovim vodstvom take reči godijo?! Ali ne bi bilo za moralni učinek od koristi, ka bi se urad s celó novimi činovniki namestil; če se to ne zgodi, ali ni ugled višje gosposke kompromitiran?! — Zahtevamo, ka se uradne ure strogo in vestno spolnujejo; zahtevamo na pravni podlagi, ka se uradnikom vsa postranska opravila strogo prepovedó, ktero jim moči za njih plačani poklic kratijo! — ali biti uradnik — ali celo odpustiti. Ali ne bi bilo prav, ako bi uradniki ne bili preblizo svojih privatnih posestev, ki jih neizogibljivo v vestnem izvrševanju njih poklica motijo in pačijo, ker gotovo vsakega uradnika njegova služba dovolj redi, kar smo na Vranskem dositega prepričani; skorej bi djali, da preveč, ker le v obilosti se človek prevzame! — Pričakujemo v kratkem zadovoljenja in ako bo od potrebe, priskočili bomo z daljnimi razjasnili! Prosimo, da se **slavna višja gosposka** na ta glas, na našo **interpelacijo** blagovolji ozreti!“ — G. Schönwetter, ki se sicer tako rad briga za stvari, ki so proti temu brez vse vrednosti, našel bode v teh vrstah tvarine dovolj za uradno postopanje — če bode pač delati hotel. Vsakako je treba, da se stvar vsaj omenja pred javnostjo. Ako više gosposke potem nočejo storiti svoje dolžnosti — smo vsaj mi storili svojo.

(Vranska národna čitalnica) ima lasten odsek, kteremu je naloga, da po svojih članih obvezano skrbi za podučljivo prednašanje, posebno za kmečko

ljudstvo o gospodarskih in drugih lepoznavskih predmetih. — Kmečko ljudstvo pa tudi z veliko ukoželjnostjo se udeležuje teh prednášanj. Da se pa vsak čitalničar lahko ravná po zanimivosti tega ali onega predmeta, sem sklenil, vsakokratni predmet javiti po „Sl. Nar.“, ako mi slavno vredništvo blagovoljno vrste odpre,*) ktereга si je govornik odločil, ki ga meni in cenzuri ima dovolj časa pred predložiti. — Lahko pa potem tudi ovi, kterih predmet ne bi zanimival, in da poslušalce ne motijo z nemirom, se ravnajo. Govor ali prednášanje se bo vselej začelo na tanko ob 1/2. uri in bo do 8. ali 1/2.9. ure. Stavljám očitno na znanje, da bodem pri prihodnji besedi, dne 23. okt. prednášal jaz jako zanimivo „razpravljáje prirodoslovno o notranjem bitji ali stanu zemlje opiraje se na narúne spremembe v dobi veka;“ — ker tako namerjavám sukcesivno polaziti na kemični sostavek zemlje, kolikor ga je kmetovalcu potrebno vedeti in nato oslajnati racionelni nauk o napredovalnem gospodarstvu. — Vabim vse čitalničarje, posebno kmečkega stanú, da se v prav obilnem številu udeležujejo teh prednášanj v svoj prid in korist narodnega napredka. Opozorujem, da je vstop v čitalnico k tem razpravám vsem zunanjim, tedaj kmetovalcem dopuščen, koje vpeljuje kak čitalničin ud; sme jih po takem upeljati kolikor jih hoče. — Vae za omiko, napredek in svobodo národa!

J. D. Búdna,

odbornik in knjižn. narodne čitalnice in načelnik oddelka za podučljivo prednášanje.

*) (Gospod kanonik Ig. Orožen) v Mariboru nam je poslal sledeče pismo: „Mož, ki je poročil one reči, ki so pisane v št. 118 „Slov. Naroda“ o poslednji pastoralni konferenciji mariborski, je slavno vredništvo grdo mistificiral. Resnica tirja, da o tej reči to-le razglasim: Moje besede, koje sem govoril pri konferenciji zastran konservativno-političnih društev, so te le: Res je treba kmeta podučevati in vzbujati, kajti je mnogo kmetov, ki še zdaj mislijo, da nimajo nobenih drugih pravic, kakor moliti, delati in davke plačevati, ki ravno zato tudi k volitvam ne hodijo.“ Naznanjujem dalje, da nisim škofov „leibžurnalist“, kajti nimam nobenih žurnalističnih poslov za p. n. knjezoškofa opravljati. — In da še eno laž odpravim, poročám, da nikdo ni slišal p. n. knjezoškofa pri konferenciji izgovoriti besede: „Pustite politiko, ostanite pri stvari.“ — S tem je menda odpravljena stvar, ki je nam najbolj neljuba.

*) (Latinsko-slovenski slovar.) Mariborski gimnazijski profesorji gg. Majciger, Pajk in

*) Samo izvolite.

Vredn.

Šuman so se zedinili, da bodo skupno spisali latinsko-slovenski slovar. Sestavljeno tvarino bode potem g. prof. Pajk vredil. Kako se bode potem slovar izdal, o tem se omenjeni gospodje niso dogovarjali: oni hoté delo le dovršiti, kako bode potem dovršeno delo prišlo na svetlo, to mora vsakako biti skrb drugih. Mi smo to tukaj le zato omenili, da ne bi se morebiti kter drug učen Slovenec loteval istega dela in pa v dokaz, da bomo šolske knjige hitro imeli pri rokah, samo da nam vlada enkrat dovoli, da se knjige smejo rabiti v šoli. Za antikvarja in za knjižničarske miši seveda nobeden ne bode hotel pisati šolskih knjig.

*) (Iz zakonskega življenja.) V št. Petru pod sv. gorami je te dni gostilničar F. K. . . ob dveh po noči svojo zakonsko ženo izven domače hiše ustrelil. Vzrok je bil ljubosumje.

*) (O genj.) V Ročici v savinski dolini je pretekli teden pogorelo dvoje hiš, 8 gospodarskih poslopij in nekoliko cerkvene strehe. Le hitri pripomoči Rečanov in Mozirjanov se je zavaliti, da ni vsa vas s cerkvijo in farozom vred pogorela.

*) (Naš rojak g. Dominik Čolnik), posestnik v Drvanji v Slovenskih goricah, je na graški razstavi za razstavljeno sadje in grozdje dobil srebrno medaljo — zaslužen priznanilo za mnogovrstno njegovo prizadevanje vpeljati med svojimi rojaki umno sadje in vinorejo.

Dunajska borza 14. oktobra.

Enotni drž. dolg v bankovcih . . . 56 fl 50 kr.
Srebro 122 „ — „
Napol 9 „ 89 „

Deske za deželne toplice v Slatini.

Za imenovane toplice se potrebuje za leto 1871 truznih desek (Kistenladen, colarce) in sicer:

4500 po 12" širokih 2" dolgih
3000 " 10" " 2" "
2000 " 8" " 2" "
1000 pa navadnih desek (Gemeinladen).

Kdor želi to prevzeti, naj svojo dotično ponudbo naj dalje do 20. oktobra t. l. pri tamošnjem voditeljstvu predloži, kjer so tudi natančnejše pogodbe v pregled. (3)

Nadzorništvo deželnih poslopij.

V Gradcu, dné 7. oktobra 1870.

St. 121.

Razpis službe.

Pri dvorazredni ljudski šoli na Vranskem se ima novoustavljena podučiteljska služba do 3. dne novembra t. l. začasno namestiti. — Do vredjenja plače po novih postavah dobi podučitelj na leto 120 gld. v mesečnih obrokih, brezplačno stanovanjske in druge zasluzke. Prosilci se naj do okrajnega šolskega svetovalstva na Vranskem obrnejo, in sicer, ker se mudi, najkasneje do 25. t. m. —

Okrajno šolsko svetovalstva na Vranskem,

dne 12. okt. 1870.

Predsednikov namestnik:
Sohaur.

Zaloga cerkvenih tkanin.

Jemljem si čast naznanjati čestiti duhovščini, da sem prevzel zalogo prve avstrijske fabrike za

cerkveno tkanino

in da mi je tako mogoče sprejeti vsa naročila, ki spadajo v to kupčijo, mašne obleke, ornate, tudi baldahine, zastave itd. in ob enem zagotavljam, da bom vsako naročilo opravil najzvesteje in najzanesljiveje.

Tudi pri tej priliki obračam pozornost p. n. občinstva na mnogo fabriško zalogo

rumburškega platna,

kakor tudi na mojo bogato zalogo blaga za talarje, suknje, hlače, odeje, koce itd.

J. Kokošinek

„pri tkavcu“,
v Reiserjevi hiši v graškem predmestju v Mariboru. (2)

„улухп чпуеукео ооюуз“

Papirji, obiskalnice, pečati in druge pisne priprave, najbolje blago po sledeči prenoski ceni.

Geslo kupčije: Tudi za malo denarja se lahko kupi dobro blago.

Francoski papir za pisma

v katero se zastonj vtisne vsako ime, črke in krone.

100 listov osmike, fini, beli . . . gld. — kr. 45
100 „ angl. rebrastega ali liniranega „ — „ 65
100 listov rebrastega v vseh barvah „ — „ 75
100 listov četvorke, fini, beli „ — „ 85
100 „ angl. rebrast in liniran „ — „ 1
100 listov, zavitkov, osmerke, beli „ — „ 50
100 listov, zavitkov, osmerke, rebr. močan papir „ — „ 50
100 listov, zavitkov, pisanih rebrastih „ — „ 55
100 listov, zavitkov, znotraj ostekljenih „ — „ 60
100 listov, zavitkov, za četvorke, rebr. močan papir „ — „ 65
Dve lepi črki s krono v običnem barvotisku veljati na 100 listih 30 kr., za 100 zavitkov 30 kr.

100 obiskalnic

na dvojno lakiranem papirju, najfinejši kamnotisk, najnovejša pismenke, 1 gl., ravno take, fineje, s črnim tiskom 50 kr.

Jeklena peresa

Regulator-peresa za vsako roko in papir, 12 peres kr. 24
12 angleških, najboljših 12 vrst . . . „ 10
12 ducentov (1 karton) omenjenih vrst „ 80
12 „ Aluminium-peres, proti rji zavarovani „ 80
1 ducent kavčukastih peres, po svoje izvrstnih „ 10
1 ducent svinčnikov, dobrih, kr. 10, 15, 25, 35, 45.
1 ducent peresnih ročajev, kr. 10, 15, 25 80.
Jako spretni so novi mašinski svinčniki: ni jih treba ostriti, tudi se ne lomijo, 1 svinčnik v les vdolan 10 kr., v kost 15 kr., 1 svinč. s peresnim ročajem in nožem 90 kr., 1 kapsula s tekočino za 3 mesece 10 kr., 1 kos union-radir-gumi za svinec in tinto 5 kr.
Najlepše izrezani pečati s krasno pisavo. 1. pečat z 2 črkama s finim držalom 50 kr., krona velja 30 kr., cela imena po ceni.

Preše za visoko iztisnjeni tisk z imenom lepo delane f. 2.80, 3.50.

Stampilije s kositarjevo škatljo, mastjo in ščetom 4 f. 50.

Najnovejša stampilije samoomakalnice napravijo 1000 iztisov, ako se mašina samo enkrat namoči, najprikladnejša za

pisarne in urade, 1 šk. z najfinijem izrezom 6 f. 50.

Nepokončljive elastične tablice za računanje po 5, 10, 15, 20 kr.

Najlepše karte za zgod in gratulacije, krasno izdelane po 5, 10, 15 kr., posebno lepe z vedno dišečo blazinico po 20, 30, 40, 50 kr.

Pisne mape

majhne, osmerne brez oprave s zaporico f. 1.20, 1.50, 1.80. Take z vso opravo po f. 2., 2.50. Zunaj in znotraj umetno izdelane po f. 3.50, 4, 4.50. V veliki četvorki brez oprave po f. 1.80, 2.50, z vso pisno opravo po f. 3, 3.50, 4. Umetno izdelane po f. 4.50, 5, 5.50.

Pečatne marke za pisma, ktere so zaradi svoje priročnosti, cene in varnega zapiranja boljše, nego oblati in vosek, najlepše delo z vsakojako firmo, grbom, imenom, monogramom, 500 mark po gld. 1.20, 1000 mark gld. 1.80.

Papeterije.

Lepo oskrbljen zavoj, napolnjen z raznimi krasnimi papirji po 25, 35, 50, 60, 80 k., gld. 1.

Praktično dober kup darilo je nova pisna garnitura iz vlitiga bronsa, sestavljena iz 10 kosov: 1 tintnik, 1 peresni ročnik, 1 peza, 2 pisna svečnika, 1 termometer,

1 ročen svinčnik, 1 škatlja za netilo, 1 obri-salo, 1 obešalo za kinč ali uro. Vse prav krasno izdelano in velja samo 3 gld.

Najbolje črtavno orodje.

1 škatlja 80 kr., gld. 1, 1.20, 1.50; 1 škatlja popolna gld. 1.80, 2.50, 3. 1 črtavnik 30 kr., 1 cirkelj, majhen, 30 kr., velik 40 kr. Globusi po 50, 80 hr., gl. 1, 1.50, 2, 3. Škatlice s tušom, napolnjene z najlepšimi medenimi barvami po kr. 30, 50, 80, gld. 1, 1.50, 2.

Listnice

lepe po kr. 10, 15, 20, v usnji kr. 25, 35, 50.

Najfinejši pečatni vosek z vonjavo, rudeč po kr. 8, 10, izvzven v raznih barvah po 10 kr.

Novo iznajden tintni prah, kteremu je treba samo vode primešati, da se dobi najbolja leskeča tinta; škatlja po 20 kr.

Izgledi za navadne in kaligrafične vaje v pisanji dobri za učitelje in učenca. 1 sešit male oblike z 12 pis. kartami velja 10 kr., 1 sešit velike oblike s 30 krasnimi pisavami 65 kr. — Izgledi hitro naučiti se risanja, najnovejša metoda, za začetnike in diletante v različni izbirk 1 sešit 10, 15, 25 kr.

Dobiva se tako dobro blago edino na Dunaj pri A. Friedman-u, Praterstrasse Nr. 26.